Det er med stor glæde, at vi ved denne kongres kan konstatere, at Socialdemokratiet igen er tilbage. Det er igen os, der har hovedansvaret for at udstikke pejlemærkerne for Danmarks udvikling gennem halvfemserne. Det glæder vi os over. Det giver os store muligheder for at forme fremtiden. Men det er også en ny udfordring for partiorganisationen. En flertalsregering giver som bekendt både muligheder, men lægger også begrænsninger på, hvor klare socialdemokratiske meldinger på, hvor der kan sættes i søen. Det er som den nigerianske oppositionspolitiker, Abiola - har sagt: "Selv i Afrika har vi ikke to solopgange om dagen!". Men det er der ingen grund til at fortvivle over. Det lægger blot så meget mere ansvar på partiorganisationen for at være den, der må slås for den socialdemokratiske profil.

Og det burde ikke være så vanskeligt, for vi har rent faktisk fået gennemført mange socialdemokratiske mærkesager i regeringens første halve år.

Resultaterne taler for sig selv. Hvornår har vi sidst set en regering, som allerede i sit første år har en skattereform og arbejdsmarkedsreform bag sig. Og en regering, der er fast besluttet på at knække arbejdsløshedskurven, at tilbyde de unge en tidssvarende uddannelse og at forbedre det miljø, som vi alle er en del af.

Det kan vel næsten ikke siges bedre og smukkere end det bliver gjort i regeringsgrundlaget, En Ny Start: "Bekæmpelse af arbejdsløsheden, forbedring af miljøet, fornyelse af velfærdssamfundet samt international indsats for fred, demokrati og menneskerettigheder er regeringens hovedopgave".

Det er mere end en programerklæring. De få ord rummer meget af det, der er Socialdemokratiets sjæl.

Det er det, der allerede nu er godt på vej til at blive omsat til håndgribelig politisk virkelighed.

Men ligesom regeringen og vore folketingsmedlemmer har nok at tage fat på, så har partiorganisationen også store opgaver lige om hjørnet. Der er kommunalvalget til november, der er valget til EF-parlamentet i juni 1994, og der er valget til Folketinget engang i slutningen af 1994.

Den helt store opgave lige nu er kommunevalget. Det er her, vi igen skal i offensiven. Vi skal sikre, at det kommende valg bliver en tydelig markering af forskellene mellem os og vor ideologiske hovedmodstander Venstre. Hvor Venstre vil skære ned i velfærden, gøre dagpengene mindre værd, begrænse lønmodtagernes velerhvervede rettigheder og generelt gøre alt, hvad de kan for at undergrave det sam-

fund, som vi er stolte af at have opbygget gennem de sidste årtier - der vil gå til modangreb. Det er os, der skal sætte den politiske dagsorden. Ikke kun ved at forsvare det, der er. Men også ved at sætte nye mål. Vi skal bringe vore temaer i fokus. Flere i arbejde. Et rent miljø. Uddannelse. Tryghed for børn og ældre. Ja - sammenfattende at sikre, at kommunen bliver et endnu bedre sted at bo. Og vi skal for alt i verden sikre, at de borgerlige ikke trækker den kommunale valgkamp ned på et lavt niveau. I ved alle, hvad jeg tænker på. De skal ikke få held til at gøre denne valgkamp om livskvalitet i nærmiljøet til en valgkamp om fremmedes ret til at søge ly hos os.

Men det er selvfølgelig klart, at de afgørende slag skal slås lokalt. Og at de i mange tilfælde allerede er slået. For folk stemmer på grundlag af, hvad de allerede har oplevet af kommunalpolitiske dispositioner, men så sandelig også efter, hvilket partiprogram, som de bedst mener kan fange det, som er tidsånden i den livssituation, som de er i lige netop nu. Det parti, der lokalt har stået for de bedste beslutninger i valgperioden og det parti, der er bedst til at opfange tidsånden og øjeblikkeligt opfange tendenser - det parti, der melder sine meninger, sine holdninger og sine konkrete forslag bedst ud - ja det parti har naturligvis de bedste chancer. Vi fik et fornemt kommunevalg sidst. Lad os styrke digerne og fastholde grebet.

I det lokale arbejde er det vigtigt, at de organisatoriske rammer er så vide, at medlemmerne og vore tillidsfolk ikke oplever dem som snærende bånd, men som et solidt afsæt til at komme videre i den konkrete situation, man står i. Og jeg mener egentlig, at vi i mange situationer i den forløbne periode har fået organisationen afprøvet: Naturligvis vil der altid være noget, der skal justeres. Men i det store og hele viser hele den omfattende medlemsdebat vi har haft, at der inden for rammerne af de eksisterende love er meget store muligheder for, at de enkelte foreninger kan indrette sig stort set som de finder er bedst i situationen. Og selve den måde, som vi træffer vore beslutninger på, foretrækkes vist af de fleste. Det er i hvert fald hvad jeg mener at kunne se ud af medlemsdebatten.

Jeg skal ikke her yderligere omtale den medlemsdebat, vi har haft i det forgangne år. Den vil jeg komme nærmere ind på ved præsentationen af hovedbestyrelsens indstillinger til lovene. Men blot fremhæve en fornyelse i det centrale partiliv, som jeg tror har haft overordentlig stor betydning. Vi har siden sidste valg arbejdet lidt anderledes med vore udvalg. Ved siden af de stående udvalg, nedsatte hovedbesty-

relsen to "ambulanceudvalg", to såkaldte græsrodsudvalg på to politiske områder, hvor vi vidste, at der blandt socialdemokrater er forskellige opfattelser. Et EF-udvalg bestående af både tilhængere og skeptikere af unionsprocessen, blev nedsat umiddelbart efter sidste års kongres.

Dette udvalg har løbende drøftet udviklingen i EF, og også de tekster, der førte frem til Edinburgaftalen. Jeg tillægger dette udvalgs arbejde, og medlemmernes personlige engagement i lokalsamfundet stor betydning for den endelige godkendelse i Socialdemokratiet af det kompromis, der blev opnået i Edinburgh.

Efter samme model blev der i foråret nedsat et flygtningeudvalg, hvis arbejde først nu rigtigt er kommet igang. Men jeg har også store forventninger til dette udvalg.

Jeg skal dog trække et andet punkt frem - nemlig at det er nødvendigt at forbedre de mindre partiforeningers repræsentation på kongressen.

Jeg synes egentlig, at det er et godt eksempel på, hvad jeg var inde på før - at vi må fange tidsånden og være i stand til at fange strømninger op inden for vore organisatoriske rammer. Det er vi da også i stand til - tendensen går jo mod færre, men større partiforeninger. Vore partilove skal ikke hindre sammenlægninger, og det gør de da heller ikke. Men de skal selvfølgelig også på det organisatoriske plan sikre, at dem, der bliver tilbage i de mindre foreninger har en sikkerhed for, at også deres synspunkter kan blive hørt i det forum, hvor vi træffer vore vigtigste beslutninger.

Der skal være sammenhæng i tingene, og vi socialdemokrater er vel dem, der stærkest fastholder, at uanset om man er stor eller lille, så har man en ret til at blive hørt, krav på at blive lyttet til.

Alt i alt har vi haft stor glæde af den omfattende organisatoriske debat. For det har givet os lejlighed til både at tænke over vore love, diskutere dem og til at afprøve dem i praksis. I det store og hele har de vel bestået deres prøve. For de sikrer, at der er et tydeligt socialdemokratisk stempel på vore handlinger. Men den måde, man griber tingene an på, den er ganske forskellig fra forening til forening. Og sådan skal det også være. Som socialdemokrater har vi en vision om nærdemokratiet i fremtiden.

Og på den ekstraordinære kongres kan vi tale om rammen for den. Men hvordan den skal føres ud i livet, det er naturligvis op til de enkelte foreninger, til de enkelte grupper i kommunalbestyrelser og amtsråd.

Det er især i en regeringsposition vigtigt at styrke den socialdemokratiske partiorganisation. Det er her slaget skal slås for udbredelse på arbejdspladser og i nær-

miljøet, at de ofte komplicerede love og reformer, der vedtages i Folketinget. Et væsentligt element i en styrkelse af partiorganisationen er selvsagt en indsats for flere medlemmer.

Der er mange grunde til, at vi endnu engang bør gøre en indsats for at få flere medlemmer. Det er vigtigt for at sikre, at det politiske arbejde ikke centraliseres, men spredes ud på mange hænder. Og dermed skaber et bredt folkeligt grundlag for vort politiske arbejde. Flere medlemmer vil også gøre arbejdet med at finde gode kandidater til de mange valg lettere. Endelig vil det også give foreningerne et bedre økonomisk grundlag for at gennemføre de mange aktiviteter, der idag ikke altid er penge til.

Det er også min fornemmelse, at vi efterhånden har fundet en ordentlig balance mellem den centrale service, den centrale støtte til partiforeningerne, og det, som foreningerne er bedst til at løse helt selv.

Begge steder er aktivitetsniveauet højt. Vi har også centralt fra og næsten ved at sige som sædvanligt været spændt ganske hårdt for i den seneste tid. To kongresser er gennemført og EF-folkeafstemningen. Det er vel klart for alle, at dette nødvendigvis medførte et øget arbejdspres. Der skal også i år lyde en stor tak til medarbejderne for et altid tjenstvilligt og engageret arbejde. Og også til vore mange samarbejdspartnere -ikke mindst til fagbevægelsen. Men det har også medført forøgede udgifter. Så betydelige udgifter, at det blev nødvendigt at trække på formuen, der i 1992 kom meget tæt på nul. Det viser desværre alt for tydeligt, at partiets økonomi er meget sårbar. Og penge skal der nu engang til.

Jeg vil ikke sige så meget mere om disse meget dystre økonomiske aspekter. En god økonomi er selvsagt nødvendigt for et politisk parti. Og det er nødvendigt at være opmærksom på det. Men økonomien alene gør det ikke. Det handler jo også om, hvad pengene blev brugt til, om udgifterne var med til at styrke medlemsdemokratiet. Jeg - og heller ingen af Jer andre - er så naive, at vi tror, at man kan drive en politisk indsats uden penge. Men jeg vil også meget gerne have lov til at trække frem, at man kan heller ikke drive en politisk indsats uden medlemmernes offervilje. Hvis ikke vi over hele landet havde de mange, som bruger en god bid af deres fritid på at styrke Socialdemokratiet, på at skabe et grundlag for, at vi kommunalt, amtskommunalt og i Folketinget kan virkeliggøre den vision, der er vores, hvis vi ikke havde alle dem, så hjalp det ikke, om vi så havde dobbelt så mange penge til vor rådighed! De mange

over hele landet, der ligesom alle os her i salen er overbeviste om, at den tid, der investeres i Socialdemokratiet, den er givet godt ud, det er naturligvis vor bedste kapital.

Derfor også her en hyldest til vore unge kammerater. Vores ungdomsorganisation, DsU, har unægteligt været ude i en vanskelig situation, men er nu igen på rette vej, på vej til at genoprette et aktivt ungsocialdemokratisk arbejde. Det er også for partiet afgørende, at der hele tiden er nye unge på vej ind i partiet. Og de må gerne bide os i haserne og blive ved med at være kritiske.

Ændret barometer for den interesse, der er for at være med i partiarbejdet, har vi når vi måler interessen for Socialdemokratiets Tillidsrepræsentant Uddannelse, STU, som vi kalder den i daglig tale. Mange bruger deres aftener og deres weekender på at dygtiggøre sig. Der er både folk, som ønsker baggrundsviden før de beslutter sig til at opstille, og - det er de fleste, der deltager i arrangementerne, når de er opstillet. Over hele landet er interessen så stor, at vi formentlig vil have en kandidatuddannelse i alle kommuner og amter forud for valget i 1997.

I det hele taget er det glædeligt, at alle tilbud om uddannelse bliver så godt modtaget som tilfældet er. Det gælder både kurserne, som tilrettelægges i samarbejde med FIU om samarbejdet mellem parti og fagbevægelse, det gælder kurserne som Partiet og Arbejderbevægelsens faglige, Politiske Sekretariat har afviklet sammen for at skærpe interessen for, at flere på det private arbejdsmarked går ind i det kommunalpolitiske arbejde, og den store interesse afspejler sig også, når det drejer sig om de centrale aktiviteter. Vi ser mange nye folk på kurserne. Naturligvis skyldes det først og fremmest indholdet, men en enkelt praktisk ting spiller nok også ind - nemlig at de centrale tilbud udsendes samlet for et halvt år ad gangen, så medlemmerne har god tid til at planlægge deltagelsen.

Men desværre har den store interesse også en meget beklagelig bagside - nemlig at det har været nødvendigt at give mange afslag. I foråret 1993 var vi således oppe på 300 tilmeldinger til blot 120 pladser.

På et bredere plan er Fagligt-Politisk Sekretariat så helt afgjort med til at aktivere de mange partifæller, som findes på arbejdspladserne.

Sekretariatet arbejder også for, at de af vore medlemmer, der stiller op til faglige tillidsposter markerer en klar socialdemokratisk profil. For det er den, man skal vælges på, det er den man skal fungere på og ikke på en udefineret profil, som er

fremkommet ved, at man har bøjet sig unødvendigt for synspunkter, der fremføres af et lille mindretal på den yderste venstrefløj. Der er ingen tvivl om, at dette er et vigtigt arbejde. Antallet af socialdemokrater med faglige tillidsposter er fortsat stigende. Der er naturligvis flere årsager, men mon ikke én af dem er, at når der kan vælges mellem en klar socialdemokratisk profil og en anden, så er kollegerne ikke i tvivl - det er socialdemokraten, der kan skabe resultaterne.

Fagligt-Politisk Sekretariat gør da også sit til, at vore aktive på arbejdspladserne er så godt rustede. Således afvikles der mange kurser - om landspolitik, om kommunalpolitik, om EF og om holdningspolitik. Sekretariatets indsats er også her af uvurderlig betydning. For mange af deltagerne finder vi senere som aktive i det lokale partiarbejde eller som kandidater til kommunalvalget. Der er ingen tvivl om, at dette betyder en væsentlig styrkelse af samarbejdet mellem parti og fagbevægelse.

Apropos samarbejdet mellem parti og fagbevægelse. Der har som I ved været ført en diskussion om, hvorvidt Socialdemokratiet og fagbevægelsen skulle fortsætte sit århundredegamle samarbejde, eller om vi var bedst tjent med at gå hver sin vej. Lad mig slå fast, at der kan ikke være nogensomhelst tvivl om, at kun sammen kan vi slå vagt om velfærdssamfundet. Et effektivt forsvar for de vundne goder kræver et samvirke mellem parti og fagbevægelse. En adskillelse vil tværtimod lede til en faretruende afpolitisering i arbejderbevægelsen. Og det er i den nuværende situation, hvor de borgerlige partier anført af Venstre går til frontangreb på velfærdssamfundet mere nødvendigt end nogensinde at samle kræfter i arbejderbevægelsen på et socialdemokratisk grundlag.

Arbejderbevægelsens Faglige-Politiske Sekretariat opretter stadig mange nye socialdemokratiske klubber. Klubberne får en aktiv støtte fra sekretariatet. Det kan for eksempel være rådgivning forud for generalforsamlingerne, men der kan også være tale om rent praktisk hjælp som for eksempel skrivning og udsendelse af materiale. Sekretariatets net af arbejdspladskontakter består nu af 7.500 personer. Målet er at passere 8.000. Kontaktpersonerne modtager løbende materiale fra sekretariatet, så de er godt og hurtigt orienteret om den faglige og den politiske udvikling.

Jeg tror, at man kun vanskeligt kan overvurdere Fagligt-Politisk Sekretariats betydning for os. Mange kan da sikkert også lære noget af det, der er en af hemmelighederne bag sekretariatets succes - at man har en god balance mellem ideologi og håndkraft. Man møder altid med en klar og veldefineret holdning, aktiviteterne er altid

sat ind i en klar ideologisk sammenhæng, og man er også til enhver tid parat til at lægge håndkraft til, parat til at udjævne de praktiske vanskeligheder, som kan forekomme uoverstigelige, specielt hvis man er ny i organisationsarbejdet.
Regeringsdannelsen betød i mange tilfælde, at nogle organer har omdefineret deres opgaver. Det gælder for eksempel Politisk-Økonomisk afdeling. Det fungerer i dag ikke længere som det alternative bureaukrati, som var hovedopgaven, mens partiet var i opposition. I dag lægges vægten mere på rollen som serviceorgan for folketingsgruppen og partiorganisationen. Afdelingen har ydet og yder en højt kva lificeret bistand inden for vigtige politiske områder og er med til at sikre det tætte samarbejde med partiets og arbejderbevægelsens øvrige dele.
Også i Socialdemokratiets Nyhedstjeneste har der været omlægninger i forbindelse med regeringsskiftet, og både den interne information til medlemmerne og informationsmetoderne iøvrigt er under udbygning. Således er en produktudvikling af Socialdemokraten og af Politiske Breve på vej. I forbindelse med folkeafstemningen 18. maj blev der udviklet og afprøvet nye informationsmetoder i samarbejde med partikontoret, fagbevægelsen og EF-parlamentarikerne. Disse metoder, hvor man lægger en stærkere vægt på analyserende aktiviteter, og en mere markant reaktion i dagspressen vil fortsat blive udbygget.
På det udenrigspolitiske område må vi nok notere, at vi i år har blandede følelser. For lige så positiv en begivenhed det var at muren faldt, og da de tidligere sovjetstater genvandt deres frihed, ligeså beklemt bliver man jo, når man hver dag bliver mindet om, at der er krig tæt ved vore grænser. Og at det er en krig, som vi ikke undgår at tage stilling til.
Vi mærker da også en øget interesse for udenrigspolitiske spørgsmål blandt medlemmerne. Således er der i en række amter oprettet internationale udvalg, og en række partiforeninger og kredse har oprettet venskabsforbindelser med socialdemokratiske partier i Østeuropa. Men det er svært at knytte forbindelsen og holde den ved lige for slet ikke at tale om at udbygge den på grund af de østeuropæiske partiers svage organisation.
Centralt gør vi også en indsats for at hjælpe dem. Vi har udbygget vore forbindelser til Østeuropas socialdemokratiske partier og vi medvirkede aktivt til, at partierne i de baltiske lande blev optaget i Socialistisk Internationale. Vi har også taget initiativet til, at Socialistisk Internationale opretter et kontaktforum for partierne i Østeuropa.

Baggrunden er, at partimønstret i Østeuropa er noget flydende. De egentlige socialdemokratiske partier har endnu kun beskeden indflydelse, men der findes ganske mange organisationer og grupperinger, der overvejende har socialdemokratiske synspunkter, og som vi meget nøje må følge.

Der er en forfærdelig tendens til, at vi i Danmark og Europa bliver os selv nok. Vi mærker det i flygtningedebatten, og vi mærker det ved vort kollektive hukommelsestab over for den tredie verden. Den tredie verden er den egentlige taber, ironisk nok, ved ophøret af den kolde krig. Ingen interesserer sig længere for Afrika, Asien, Latinamerika. Selvom vi kun er få i blandt de rige lande, der fortsat er dre vet af en medmenneskelig tankegang, vil vi i Socialdemokratiet fortsætte med at sætte international solidaritet øverst på dagsordenen.

Inden for rammerne af De Europæiske Socialdemokraters parti arbejder vi for en styrkelse af forbindelsen mod Øst. Der er ingen tvivl om, at den nye organisation vil styrke socialdemokratiernes mulighed for at præge et Europa med en stærkt fremhævet menneskelig dimension. Samtidig er der mere effektive beslutningsprocedurer, således at er kan handles hurtigere.

Det er vel næppe nogen overraskelse for nogen, at der på det internationale område er lagt flest kræfter i EF-forhold. Og man kan vel roligt sige, at det var et godt sted at bruge kræfterne. For der er en klar og direkte sammenhæng mellem de beslutninger, vi traf på kongressen i Aalborg, og Edinburgh-aftalen, der igen resulterede i det danske ja ved folkeafstemningen den 18. maj. Set med vore øjne var afstemningsresultatet tilfredsstillende, men valganalyserne afdækkede også, at vi fortsat ikke kan sige, at det socialdemokratiske vælgerkorps er samlet i EF-spørgsmålet. Imidlertid synes jeg, at vi alle har været gode til at lære af hinanden, og at vi i partiet har været villig til at optage de bedste af de socialdemokratiske skeptikeres argumenter. I virkeligheden dækker det jo over en åbenhed og en fordomsfrihed, som ikke kan gøres efter af noget andet parti.

EF-debatten skal være en permanent del af den debat, som vi har i Socialdemokratiet. Den er vigtig både for os som parti, for Danmark og for resten af Europa. For hvordan udmønter vi bedst vore visioner om for eksempel et EF, der er parat til at tage mod andre lande, ikke mindst de nordiske, et EF der gør en helhjertet og gennemført anstrengelse mod arbejdsløsheden, et EF, der spiller sin store rolle, når freden og stabiliteten i Europa skal sikres, et EF, der virker for et bedre miljø.

Også af den grund skal vi sikre en socialdemokratisk fremgang ved valget til EF-parlamentet i 1994. Vore parlamentarikere har gjort en stor indsats både på det parlamentariske område og på det rent oplysningsmæssige område. Det er vigtigere end nogensinde, at arbejdet overalt - i EF-parlamentet, i Folketinget og i amtsråd og kommunalbestyrelser er præget af den socialdemokratiske vision. For verden er i dag så lille og tingene så integreret, at der er en direkte sammenhæng.
Den første chance vi får for yderligere at styrke den socialdemokratiske vision om demokratiet i det nære samfund er ved kommunalvalget i november. På lokalt og centralt plan har vi forberedt indsatsen længe. Lad os nu gå ud i den sidste slutspurt med optimisme - med en tro på de socialdemokratiske værdier.